

RAPPORTERING AV INTERREG AURORA FÖRSTUDIEN "ST OLAV WAYS"

Lägesrapport/analys om möjliga leadpartner organisationer i Sverige

Under de senaste tio åren har flera organisationer tagit ett stort ansvar för att utveckla pilgrimsleden S:t Olavsleden från Sundsvall/Selånger i öster via Stiklestad till Trondheim i väster. Leden är etablerad och marknadsförs via hemsidan www.stolavsleden.com. Följande organisationer bedöms ha ett intresse och kan vara möjliga lead partners på svensk sida i ett svenskt-finskt projekt:

- Selångers församling var lead partner i det stora projektet *Pilgrim utan gränser*, finansierat av Interreg Sverige-Norge, Region Västernorrland och Härnösands stift. Projektet sammanföll med pandemin vilket ledde till långa handläggningstider för utbetalning av medel, då Regionen prioriterade handläggning av pandemistöd till företag. För församlingen innebar det periodvis likviditetsproblem. En större organisationsförändring är beslutad att genomföras 1 jan 2025 där Selångers församling tillsammans med flera andra församlingar slås samman till ett större pastorat. Under år 2024 kommer församlingens resurser åtgå till planering och förberedelser inför förändringen. Detta sammantaget gör att församlingen bedömer att det är omöjligt att axla ett nytt ansvar som lead partner.
- Selångers församling etablerade år 2020 ett större pilgrimscenter i Selånger, då som ett av församlingen helägt aktiebolag. Sedan 1 juli 2023 ägs pilgrimscentret av en stiftelse. Stiftelsens styrelse bedömer att de har möjlighet att delta i ett projekt, men inte som lead partner. Detta då stiftelsen inte bedömer sig ha likviditet under projekttiden att hantera utlägg i väntan på utbetalning. Vi gör samma bedömning.
- De svenska kommunerna Sundsvall, Ånge, Bräcke, Östersund, Krokoms och Åre bildade år 2023 S:t Olavsledens ekonomiska förening med syfte att främja medlemmarnas ekonomiska intressen genom att förvalta och utveckla S:t Olavsleden (se stadgar). Föreningen är huvudman för leden samt ansvarar för att den hålls ihop som en sammanhållen vandringsled. Föreningens ändamål är också att ansvara för information till vandrare om ledens sträckning och den service som finns längs leden, samt ansvarar för olika insatser som kan komma att behövas för att utveckla S:t Olavsleden som besöksmål. Östersunds kommun tar ansvaret som lead partner för projektet *S:t Olavsleden – besöksnäring genom ett gemensamt kulturarv*, finansierat av Interreg Sverige-Norge m fl. Projektet pågår fram till december 2026 och omsluter 884 500 EUR. För närvarande fokuserar föreningen på att etablera interna samarbetsformer och projektet fokuserar på att justera vissa ledsträckor mellan Sundsvall/Selånger och Trondheim. Kansliet bedömer att föreningen inte har möjlighet att öka ansvaret till att även omfatta sträckan mellan Umeå och Sundsvall. Däremot är de öppna för ett samarbete för utökning av leden – allt för att vandraren ska uppleva leden som en helhet. Det kan gälla tillgång till grafisk profil, guideutbildning och kommunikations/marknadsföringskanaler. Föreningen är nybildad och vi förstår kansliets bedömning att de behöver några år på sig att stabilisera verksamheten.
- Sundsvalls kommun bedöms bli en förstärkt nod i en förlängning av S:t Olavsleden från Vasa via Umeå och Örnsköldsvik till Sundsvall och "startpunkten" i Selånger. Kontakter har tagits med Sundsvalls kommuns ledning. De bedömer att S:t Olavsleden har stor internationell potential, både som besöksledning och i profileringen av Mellannorrland för nyfikna inflyttare. Detta kopplat till de stora industrietableringar som är beslutade. De är öppna för en fortsatt samverkan men inte beredda att ta ansvaret som lead partner. Vi accepterar deras beslut och ser fram emot fortsatt samverkan, gärna som en del i ett genomförandeprojekt.

RAPPORTERING AV INTERREG AURORA FÖRSTUDIEN "ST OLAV WAYS"

- Region Västernorrland har utvecklingsansvaret för Högakustenleden, där vandring genom Skuleskogens nationalpark ingår. Det operativa ansvaret för driften åvilar Örnsköldsviks och Kramfors kommuner. Den tänkta förlängda S:t Olavsleden sammanfaller på vissa sträckor med Högakustenleden, vilket kan öka vandringsanledningarna utan ökad kostnad. Region Västernorrland gör samma bedömning som vi att det finns en nordisk tradition att vandra naturleder med inbjudande naturscenerier, vilket skiljer sig mot södra Europas tradition av kulturarvsstråk. Region Västernorrland har ett intresse av att bättre förstå hur kulturarvet och kulturarvsstråk kan öka kulturturismen och människors vandringsanledningar. De är beredda att föra en dialog om ett gemensamt projekt.
- För den aktuella sträckningen omfattar Härnösands stift Sundsvalls, Timrå, Härnösands, Kramfors och Örnsköldsviks kommuner. Härnösands stift ingick som medfinansierare i det tidigare projektet *Pilgrim utan gränser* och ingår nu som medfinansierare i projektet *S:t Olavsleden – besöksnäring genom ett gemensamt kulturarv*. Härnösands stift har utnämnt sig till pilgrimsstiftet och har på sin hemsida presenterat samtliga pilgrimsleder i stiftet samt Olavsminnen i form av kapell helgade åt S:t Olof, altarskåp och skulpturer samt källor kopplade till legenden om S:t Olof <https://www.svenskakyrkan.se/harnosandsstift/pilgrimsleder-i-harnosands-stift>. Härnösands stift har ansvar för en större omorganisation inom stiftets församlingar. Vi bedömer att de för närvarande inte har möjlighet att axla ansvaret som lead partner.
- Nordmalings och Umeå kommuner ingår däremot i Luleå stift. Ingen kontakt har tagits med Luleå stift, men vi bedömer att sträckan genom Luleå stift är begränsad och att Luleå stift inte är aktuell som lead partner.

Vid den första projektträffen i aug/sept deltog representanter för Region Västernorrland och S:t Olavsledens ekonomiska förening. Härnösands stift var inbjudna men lämnade sent återbud pga sjukdom. Selångers församling har vid senare tillfällen träffat representanter för Sundsvalls kommun, samt haft uppföljande möte med Region Västernorrland.

Analys:

Utifrån de kontakter som tagits under projekttiden bedömer vi att Region Västernorrland har bästa förutsättningarna att vara lead partner för den svenska delen av projektet. Detta då projektet kommer att fokusera på en sammanlänkning av den finska och svenska pilgrimsleden mot Nidaros/Trondheim, vilket till stor del går genom Västernorrlands län. Region Västernorrland är en stark part och har tidigare identifierat länets förutsättningar för naturturism som en tillväxtpotential. De har sedan tidigare ansvaret för utvecklingen av Höga kusten som besöksmål. Besöksanledningen bygger på Skuleskogens nationalpark med vandring och naturupplevelser kopplade till landhöjningen. För att möta människors vandringsanledningar till att även omfatta kulturarvsstråk har de intresse av att fördjupa kunskapen om kulturvandrarens och pilgrimens förväntningar och besöksanledningar. Kunskapen om kulturvandrarens behov och intresse kan bilda modell för andra kulturarvsstråk.

För Selångers församling

Helene Ersson

Projektledare/utredare